

Van september tot september

Jaarverslag IPB 2021 - 2022

Voorwoord

Dit is een jaaroverzicht van de activiteiten van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad, het lekenoverlegorgaan van de Vlaamse katholieke Kerk. Vier maal per jaar komen de leden samen op een Forumbijeenkomst. Ook genodigden kunnen daarbij aansluiten. Maandelijks overlegt het Bureau op vrijdagavond. Zowel tijdens de Fora als op de Bureauvergaderingen is er ook tijd voor ontmoeting, bemoediging en bevraging. De behandelde thema's spelen in op de actualiteit in Kerk en samenleving of op specifieke vragen en bekommernissen die door de leden of door externen gesignaleerd worden. De concrete doelstelling van een Forumbijeenkomst verschilt naargelang het onderwerp. Soms gaat het over informatie en visievorming, soms over het verkennen van nieuwe wegen of over het blootleggen van knelpunten en formuleren van adviezen. Deze laatste kunnen gericht zijn aan de verantwoordelijken in Kerk of samenleving, aan medechristenen of mensen uit de eigen organisaties en groepen of aan de brede samenleving. Van elk Forum leest u een kort verslag in deze brochure. De uitgebreide versie werd gepubliceerd in ons tijdschrift Transparant.

Ook het voorbije werkjaar had te lijden onder de COVID-19-maatregelen. Zo werd het Colloquium KERK 2030, dat op 4 december 2021 gepland was, uiteindelijk geannuleerd. De Forumbijeenkomsten konden gelukkig allemaal live plaatsvinden. Voor het Bureau werd gewerkt met zowel fysieke als digitale vergaderingen.

Na het vertrek van stafmedewerker Laura Tack beschikte het IPB in het voorbije werkjaar slechts over een halftijdse coördinator voor de secretariaatswerking. Een opvolger werd pas in juni 2022 gevonden. Jobbe Janssen zal vanaf 1 oktober als stafmedewerker aan de slag gaan en volgt in januari de coördinator Carine Devogelaere op die eind december op pensioen gaat.

Christa Damen, voorzitter

Forumbijeenkomsten

Het IPB-Forum telt momenteel 95 stemgerechtigde leden. De Vlaamse bisschoppen, hun secretaris-generaal en hun woordvoerder zijn waarnemend lid. Daarnaast is er een waarnemend lid vanuit de Franstalige zusterorganisatie CIL (momenteel niet ingevuld) en vanuit 2 andere christelijke denominaties.

De samenkomsten vonden tijdens het voorbije werkjaar plaats in het Theologisch Pastoraal Centrum in Antwerpen omdat daar meer ruimte is dan in de zaal in Brussel en de afstandsregels ter preventie van corona dus gemakkelijker gerespecteerd kunnen worden.

Forum	Aantal deelnemers	Opmerkingen
2 okt '21	55	TPC Antwerpen
4 dec '21	–	Colloquium afgelast omwille van coronamaatregelen
12 mrt '22	43	TPC Antwerpen
21 mei '22	34	TPC Antwerpen

Een kort verslag van de Forumbijeenkomsten.

2 oktober 2021 – TPC Antwerpen

Constructief overleg vanuit verschillen

De bijeenkomst startte met een feestelijke noot. Na lange tijd online samenkomen, konden de leden elkaar opnieuw live ontmoeten en werden ze onthaald met koffiekoeken voor het jubileum van 50+1 jaar IPB. Zestig deelnemers volgden daarna een inhoudelijke inbreng door Annemarie Gielen van Pax Christi Vlaanderen over geweldloze communicatie en omgaan met conflicten.

Het IPB koos voor dit onderwerp als een instrument om beter synodaal op weg te kunnen gaan. Elk synodaal traject start met een luisterfase. De verschillen die dan aan het licht komen, mogen echter het verdere gesprek niet verlammen. Met de inbreng van Gielen werd duidelijk dat het

belangrijk is om eigen vooroordelen en emoties te onderkennen en conflicten niet uit de weg te gaan maar constructief aan te pakken. Van bij de start van de uiteenzetting over geweldloze communicatie werd een actieve deelname van de aanwezigen verwacht. In groepjes van 2 of 3 konden ze uitwisselen over de begrippen geweld en onrecht en de eigen emoties daarbij. Na de koffiepauze introduceerde Gielen het *Rad om anders te leren kijken*. Dat is een instrument om een geweldvrije dialoog te starten. De IPB-leden kregen de primeur van de online toepassing.

12 maart 2022 – TPC Antwerpen

Veranderen en vernieuwen

De focus van deze bijeenkomst lag opnieuw op het synodaal traject dat wereldwijd in de plaatselijke kerken loopt. Aan de hand van een concrete oefening werd gereflecteerd over de toekomst van de Kerk. Al doende konden de IPB-leden ook ervaring opdoen in synodaal overleggen om die dan plaatselijk in te zetten. De vergadering vond deze keer plaats in de Damiaankerk van het Theologisch Pastoraal Centrum waar de deelnemers een grote kring vormden. Daarmee werd fysiek vorm gegeven aan een synodale grondhouding waarbij de stem van iedere deelnemer telt.

Concreet ging het IPB aan de slag met een gebedsblad uit het boekje *De synodale weg. Leren en doen* van Erik Galle en Carine Devogelaere. De keuze viel op GEBOORTEHUIS, een bijeenkomst over veranderen en vernieuwen. De IPB-leden kregen als voorbereidende opdracht om thuis al tijd te maken voor de Bijbeltekst en de aangereikte pistes voor bezinning. Ook zaterdag was er nog even persoonlijke stille tijd om van daaruit in gesprek te gaan. In 8 groepjes van 5 of 6 deelnemers werd het luisteren naar de Geest verder gezet in een aandachtig luisteren naar ieders inbreng. Na een korte stilte vertelden de deelnemers in een tweede ronde wat hen getroffen had bij wat anderen vertelden. En in de derde ronde werd gekeken naar mogelijke verbindingen en gemeenschappelijke elementen.

Die beweging van *ik* naar *jij* en naar *wij* werd verdergezet in het plenum. Iedereen verzamelde opnieuw in de kerk in een grote kring rond een weg met symbolische elementen zoals bloemen, water, een herder, een kaars.

Een na een konden de deelnemers een plekje kiezen en vertellen welke boodschap ze als vrucht van de voormiddag wilden meegeven.

Hilde Van Linden, stafmedewerker van het Platform Ignatiaanse spiritualiteit begeleidde dit mini-synodaal traject. Zij werd daarin bijgestaan door coördinator Carine Devogelaere die ook lid is van het team van GeOS (gemeenschappelijke onderscheiding). Met het IPB-bureau werd deze rijke inbreng over veranderen en vernieuwen in de Kerk verwerkt tot een nota die aan de bisschoppen werd bezorgd zodat de inhoud kan meegenomen worden in de synthese op het einde van de diocesane voorbereidingsfase van de synode. Ook het IPB zelf maakt verder gebruik van de vruchten van deze voormiddag bij de keuze van de thema's voor de volgende Forumbijeenkomsten.

21 mei 2022 – TPC Antwerpen

Participatief leiderschap in synodale context

Tijdens de Forumbijeenkomst van het IPB op zaterdag 21 mei 2022 werd gereflecteerd en uitgewisseld over goed leiderschap in de Kerk. In de vorige bijeenkomst in maart kwam immers het belang van gedeeld en transparant leiderschap als een aandachtspunt uit de gesprekken.

Tomas Folens, lector en onderzoeker aan de VIVES-hogeschool Kortrijk en verantwoordelijke voor de pastoraal van de Universitaire Parochie VIVES-KULAK, schetste hiervoor een kader. Hij belichtte de verschillende dimensies van goed leiderschap: visie, organisatie, coaching en missionair werken. We zijn vaak bezig met allerlei activiteiten en vergeten waarom we die belangrijk vinden. In parochies en organisaties is er nood aan uitwisseling over onze bezieling. Pas als er een gedeelde visie is, kan die vertaald worden in een organisatiestructuur. Nu zijn we als Kerk nog vaak bezig met de bestaande structuren opnieuw te bezielen terwijl die meestal te groot geworden zijn voor wat we willen en kunnen doen. We hebben leiders nodig die geïnspireerd worden door een visie.

Tijdens de gesprekken in kleine groepen vertelden de deelnemers aan elkaar welke eigenschappen zij belangrijk vinden voor goed leiderschap. En daarna was de vraag wat zou helpen om daarin te groeien. Hoe kan ik zelf

mijn talenten en vaardigheden inzetten om verantwoordelijkheid op te nemen en hoe kan ik anderen coachen om de leiding op te nemen?

Tijdens het plenum dat daarop volgde, speelde Tomas Folens daarop in en gaf ook enkele heel concrete suggesties. Leiding geven is slechts mogelijk als er een gedeelde visie is in de groep of organisatie. De synodale weg biedt kansen om samen in gesprek te gaan over die diepere laag die ons verbindt, om woorden te geven aan ons geloof en aan de motivatie van onze inzet. Zo iets werkt verbindend met ruimte voor verscheidenheid. Vanuit die verbondenheid kunnen we dan onderscheiden waar het op aankomt. Leiderschap wordt hier leiden tot onderscheiding. En dat is vooral het werk van Gods Geest, de werkelijke leider van de Kerk.

Bureauvergaderingen

Het IPB-Bureau telt een 20-tal leden waarvan 8 van rechtswege lid zijn: de aartsbisschop, de bisschop-referent, de secretaris en de woordvoerder van de Bisschoppenconferentie, de vertegenwoordiger vanuit ELF, de voorzitter en de ondervoorzitter en de coördinator. De andere leden worden door het Forum gekozen of gecoöpteerd door het Bureau. In de loop van het jaar namen 3 leden ontslag om uiteenlopende redenen. Tijdens de Forumbijeenkomst van maart werd een oproep gelanceerd om hen te vervangen en 3 leden boden zich aan om het Bureau te versterken. Een van de ontslagnemende bureauleden was de ondervoorzitter Carine D'Hondt. Zij werd ad interim opgevolgd door Jeroen Moens.

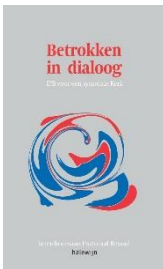
Het IPB-Bureau bleef ondanks corona maandelijks samenkomen op vrijdagavond. Vijf van de tien bijeenkomsten verliepen digitaal. In mei was de vergadering naar jaarlijkse gewoonte ten huize van kardinaal De Kesel.

Als bestuursorgaan besteedde het Bureau ruim tijd aan de visie en missie van het IPB en de vertaling ervan in het Reglement Inwendige Orde. Een herwerkte versie werd in december goedgekeurd door de Forumleden. Zowel de thema's en inhoudelijke planning van de Forumbijeenkomsten als de evaluatie en opvolging achteraf kwamen uitvoerig ter sprake op de maandelijks bijeenkomsten.

Dagelijks Bestuur en secretariaat

Het Dagelijks Bestuur bestond uit Christa Damen, Jeroen Moens, Luc Devisscher en Carine Devogelaere. Het kwam 5 keer online samen. Naast de lopende zaken was er vooral aandacht voor de promo van het boek *Betrokken in dialoog* en voor de invulling van de vacature van stafmedewerker. Die bleef 10 maanden open staan. In juni werd eindelijk een nieuwe stafmedewerker gevonden. Jobbe Janssen zal starten op 1 oktober. Zo kan hij nog 3 maanden samenwerken met de coördinator Carine Devogelaere die eind december op pensioen gaat.

Publicatie

Begin december verscheen bij uitgeverij Halewijn het boek *Betrokken in dialoog. IPB voor een synodale Kerk*. Het vormt de afsluiting van het project 50 jaar IPB en het was de bedoeling om tijdens het colloquium van 4 december een boekvoorstelling te houden. Door de afgelasting van het colloquium, werd het boek enkel via de leden, via het tijdschrift Transparant en via de sociale media bekend gemaakt.

Deel I vertelt een halve eeuw geschiedenis in vogelvlucht. Professor Mathijs Lamberigts en onderzoeker Ria Vercamer deden heel wat opzoekingswerk en schetsen hun bevindingen van de geschiedenis van 50 jaar IPB. Ze kijken naar de oprichting, de evolutie in de structuur en de relatie met de bisschoppen. Ze gaan dieper in op thema's die ook vandaag actueel zijn zoals rechtvaardigheid, jongeren, de vrouw en het ambt en de interreligieuze dialoog.

In een tweede deel beschrijft coördinator Carine Devogelaere de werking van het IPB tijdens de voorbije tien jaar aan de hand van vier onderwerpen: Kerkgebouwen in een seculiere samenleving, levens nabije diaconie, levende geloofsgemeenschappen in Vlaanderen en synodaliteit.

Het derde deel van het boek is gebaseerd op het empirisch onderzoeksproject *IPB Toekomst*. Stafmedewerker Laura Tack verwerkte

teksten uit het tweede Vaticaans Concilie en bevindingen van Ria Vercamer. Ze toont aan hoe het IPB al van bij zijn ontstaan een synodaal overlegorgaan was van leken waarin dialoog en ontmoeting centraal staan. Het IPB functioneert als een antenne die de tekenen van de tijd in Kerk en samenleving capteert en in haar samenkomsten bespreekt.

In het vierde deel nemen Pieter Vandecasteele en Raf Lust de lezer mee in het project *Space for Grace* dat zit ingebed in de schoot van het IPB. Geloofsgemeenschappen en hoe ze aanwezig zijn in de samenleving, ondergaan een grondige transformatie. Enkele concrete voorbeelden laten zien hoe vernieuwing op verschillende manieren mogelijk is.

Betrokken in dialoog. IPB voor een synodale Kerk, Halewijn, 2021, 168 blz., ISBN 978-90-8528-641-7, 19.95 euro (15 euro via IPB)

Project Space for Grace

Met het IPB als platform ging het project *Space for Grace* zijn derde jaar in. Na de restricties door het coronavirus kon projectcoördinator Raf Lust volop inzetten op live contacten met de verschillende projecten. De **Learning Communities**, zowel de thematische als de clusterwerking, die tot nu toe uitsluitend online gebeurden, beleefden een bijzonder moment toen op 19 maart 2022 de eerste live samenkomst plaatsvond. De ambiance, veroorzaakt door elkaar lijfelijk te kunnen ontmoeten, kleurde de dag die het thema 'vrijwilligers' meekreeg. Eenzelfde belevenis op 23 april, toen de tweede leercyclus feestelijk werd afgerond na een workshop rond 'evalueren', het getuigenis van concrete projecten en een videoboodschap van Mgr. Vanhoutte.

De clusters, de kleinere werkgroepen die drie keer online samenkwamen, gingen voort op dat elan en planden voor hun laatste samenkomst ook een bezoek ter plaatse. De outcome van ieders eigen leerproces wordt gebundeld tot een 'Charter van vernieuwing', waarmee Space for Grace begin september 2022 wil uitpakken tijdens de lancering van de vernieuwde website. Dan wordt ook de vierde projectoproep gelanceerd.

Daarmee komen we bij een andere element dat de werking van Space for Grace naar een optimale snelheid stuwt: **herkenbaarheid** in een eigen logo en een vernieuwde website. Tijdens enkele sessies met een ontwerp bureau werd de visuele boodschap uitgeklaard.

Naast herkenbaarheid is er ook het **'gekend' zijn**. Het Academisch Centrum voor Praktische Theologie organiseerde twee webinars over Space for Grace-projecten. Het gekende virus halveerde het aanbod, toen één van de sprekers besmet werd. Projectcoördinator Raf Lust ging spreken voor de Duitse Orde en - voor de tweede keer op rij - tijdens de vormingstweedaagse *Pastoraal Handelen* van het bisdom Antwerpen. Hij representeerde het innovatieplatform ook op activiteiten die rechtstreeks te linken zijn aan SfG-projecten: de voorstelling van het SPES-onderzoek in Pastorale Eenheid Antwerpen-Centrum, de opening van het Eden-kunstenfestival in Roeselare en 25 jaar Effata Gent.

Uit de projectaanvragen viel af te leiden dat het ecclesiologisch denken van Matthias Sellmann, beschreven in *De parochie van de toekomst* en mee verspreid door Space for Grace, behoorlijk goed geïmplementeerd werd. Er zijn signalen dat een aantal leesgroepen met dit boekje aan de slag gingen.

In de marge van de **derde projectoproep** was er de mogelijkheid om een innovatiecoach in te schakelen. In een eenmalige sessie kon je, als was het een sparringpartner, je ideeën aanscherpen. 70% van de projecten die beroep deden op zo'n **innovatiecoach**, bleken een goede aanvraag in te dienen, sterk genoeg om geselecteerd te worden.

De online **juryzitting** van 27 januari 2022 bracht na de derde projectoproep **11 geselecteerde projecten** voort. Ondanks het voornemen om voor het zomerreces al te starten met de learning communities, drong een aanpassing van de kalender zich op. Er werd gekozen om meer tijd te nemen om de vorige cyclus grondig te evalueren en pas later te starten.

De internationale **werkgroep Monitoring & Evaluation** kon ook opnieuw overschakelen naar live samenkomsten. Samengesteld uit de afgevaardigden van Porticus en academici van de betrokken universiteiten werd tijdens een goed gevulde studiedag antwoord gezocht op vragen als "The challenge of learning", "How can we generate learnings and improvement

from the evaluations for the S4G programme and beyond?” of “What are the experiences with the methodology of the in-depth evaluations?”

Tracing Grace, in de Pinksterweek van '21 opgezet als een live verbindend fietstraject tussen de geselecteerde projecten, kreeg een gefaseerd vervolg. In september '21 werden opnieuw enkele projecten aan elkaar geconnecteerd door een persoonlijke boodschap van het vorig bezochte project en een symboolestafette. Het concept van 'bezoek per fiets' werd - indien niet haalbaar - losgelaten, zonder daarmee aan het eigenlijke doel te raken. Het gaat om de verbinding tussen de projectgroepen en die wordt erg geapprecieerd. De telkens terugkerende elementen, zoals een uitvoering van Amazing Grace en het touw, maken het grotere geheel van Space for Grace zichtbaar. Als dat bezoek op een bijzonder of feestelijk moment voor het project ter plaatse kan gebeuren, is dat mooi meegenomen. Bij het Fonteinfoest van Filosofenfontein in Heverlee, het bezoek aan de Kerkhoek in Belleghem en bij 25 jaar Effata Gent was dat het geval.

Het mag duidelijk zijn: werd er tijdens het tweede werkjaar van Space for Grace een versnelling hoger geschakeld, in het derde werkjaar kwam het programma op kruissnelheid. De goedkeuring van het vervolgprogramma door het investeringscomité van Porticus geeft goede hoop om de effecten van Space for Grace duurzaam te kunnen implementeren in de Vlaamse Kerk.

Meer info op www.spaceforgrace.be

Communicatie

Kerknet en andere (kerkelijke) media

Na elke Forum verscheen een artikel in de nieuwsbrief van Kerknet waarin een verslag werd gegeven van de bijeenkomst.

Transparant

In het trimestrieel tijdschrift Transparant werd telkens een verslag opgenomen van het voorbije Forum. In het januarinumnummer werd verder

aandacht besteed aan het synodaal proces en werd de Junia-prijs aangekondigd.

Het artikel aan de achterkant berichtte over:

- De derde oproep voor Space for Grace en de aankondiging van het Colloquium KERK 2030;
- Bart Willemen, de nieuwe secretaris van de Interdiocesane Commissie voor Catechese;
- De synodale weg in Duitsland;
- De studiebijeenkomst van het Europees Lekenforum in Spanje.

Het tijdschrift wordt gratis bezorgd aan leden, oud-leden en geïnteresseerden (1700 exemplaren) en bovendien worden omslagen met meerdere exemplaren bezorgd aan een 50-tal groepen en organisaties die het dan verder verspreiden.

Andere activiteiten en gebeurtenissen

Werkgroepen

Vorbereiding Symposium *Kerk vormen in een seculiere tijd*

In opvolging van het symposium *Parochie en Ambt* op 2 maart 2020 nam UCSIA het initiatief om dezelfde partners opnieuw samen te brengen met het oog op een vervolg. Er werd enkele keren digitaal vergaderd met Stijn Latré, Luc Braeckmans en Gilke Gunst vanuit UCSIA, Marc Steen vanuit het Academisch Centrum Praktische Theologie KUL, Bart Willemen vanuit de Interdiocesane Commissie voor Catechese, Christa Damen en Carine Devogelaere vanuit het IPB.

Op 15 februari 2022 vond onder ruime belangstelling het symposium *Kerk vormen in een seculiere tijd* plaats in het Hof van Liere in Antwerpen. In de voormiddag was er een introductie tot het denken van Charles Taylor en sprak gastspreker Stefan Paas over de christelijke missie in een gesecculariseerde samenleving. 's Namiddags volgde een panelgesprek met Marc Steen en Stefan Paas, geleid door Christa Damen. De dag werd afgesloten met de boekvoorstelling van de UCSIA-studie *De Kerk in Vlaanderen*.

Na een positieve evaluatie werd al een eerste brainstorming gehouden voor een volgende studiedag in 2024.

Ad hoc werkgroep aanpassingen RIO

Naar aanleiding van 50 jaar IPB werd voorgesteld om in het Reglement Inwendige Orde meer de nadruk te leggen op de synodale werking van het IPB. Met een kleine werkgroep, Christa Damen, Jeroen Moens en Carine Devogelaere, werd een voorstel tot wijziging van de visie en missie geformuleerd. Deze tekst werd eerst aan het Bureau voorgelegd en daar geamendeerd. Na goedkeuring door de Bureauleden, werd het herwerkte RIO aan de leden voorgelegd en op hun voorstel verder gewijzigd. De finale goedkeuring gebeurde in december langs digitale weg omwille van de coronarestricties.

Ad hoc werkgroep voorbereiding ELF

In voorbereiding op de studiebijeenkomst van het Europees Lekenforum werd aan de verschillende landen gevraagd om de fundamentele vraag met de 10 thema's uit het Vademecum voor de Synode (punt 5.3) te bespreken en hierover een verslag te bezorgen aan de stuurgroep. Deze bespreking gebeurde met Christa Damen, Saskia van den Kieboom, Giedoo De Reu en Carine Devogelaere.

Werkgroep voorbereiding Forum oktober over jongerenpastoraal

Om de inhoud en de werkvorm voor het Forum van 1 oktober te bespreken werd een online bijeenkomst gehouden met IPB-leden die werken met jongeren. Een voorstel werd uitgewerkt en voorgelegd aan het Bureau. Na goedkeuring werden door de leden van de werkgroep een aantal voorbereidende taken opgenomen. Begin september vindt een tweede overleg plaats om het programma te finaliseren.

Waren aanwezig op het overleg: Jolien Caubergh, Stijn Demaré, Anaïs Fayt, Werner Fierens, Svenja Roevens, Els Van Doren en Carine Devogelaere.

Deelname aan CIL-bijeenkomsten en aan het Europees Lekenforum

De coördinator nam in het voorbije werkjaar op 18 september deel aan de bijeenkomst van de Franstalige zusterorganisatie CIL in Namen.

De uitgestelde studiebijeenkomst van het ELF vond plaats van 9-12 juni in Spanje Santa Maria los Negrales in de buurt van Madrid. Het IPB was er vertegenwoordigd door Christa Damen, Jeroen Moens, Saskia van den

Kieboom, Raf Lust en Carine Devogelaere. Twee grote thema's vormden de leidraad: christen zijn in het dagelijkse leven en synodaliteit. De dynamiek die op vele plaatsen werd losgemaakt door het wereldwijd synodaal proces was ook voelbaar in deze studiebijeenkomst van het ELF. Er was een gedeeld gelovig vertrouwen in de toekomst en dat zorgde voor een vreugdevolle verbondenheid over alle verschillen heen.

Lidmaatschap van en medewerking met andere organisaties

De coördinator van het IPB is lid van de adviesraad van KADOC die jaarlijks vergadert. In voorbereiding op hun nieuwe beleidsplan, werden de leden van de adviesraad ook uitgenodigd voor een denkdag.

De coördinator van het IPB is ook lid van de Algemene Vergadering van het CCV.

Financies

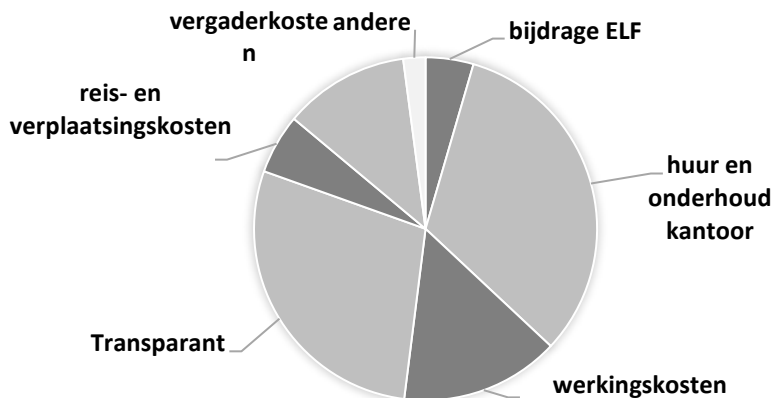
De jaarrekeningen volgen het boekhoudkundig jaar van 1 januari tot 31 december. Hier geven we een overzicht voor 2021. In deze cijfers is het projectgeld voor *Space for Grace* niet inbegrepen.

Uitgaven	22.500 euro
<u>Inkomsten</u>	<u>29.800 euro</u>
Saldo	7.300 euro

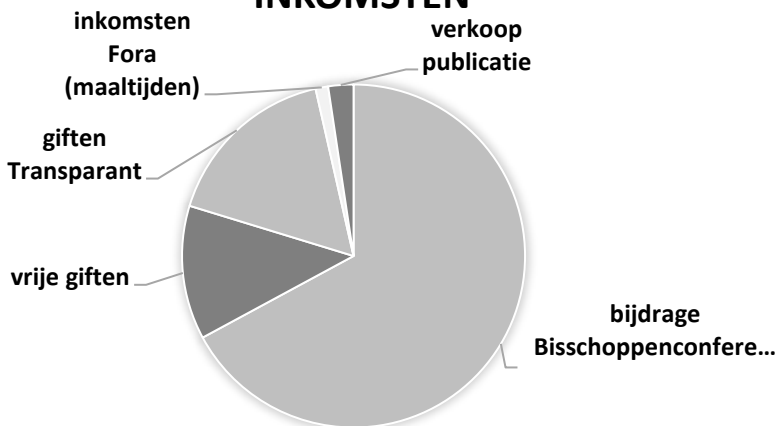
De uitgaven in 2021 waren uitzonderlijk laag omwille van de beperkte activiteiten in dit coronajaar. Er waren bijna geen verplaatsingskosten en ook minder fysieke vergaderingen. Bovendien waren er extra giften omwille van het gouden jubileum. Op te merken valt ook dat het IPB geen loonkosten meer heeft omdat de coördinator en de stafmedewerker betaald worden door de FOD Justitie als bedienaars van de eredienst.

Het gratis tijdschrift *Transparant* wordt gefinancierd door een jaarlijkse oproep om hiervoor een gift te doen. Toch zien we dat dit steeds minder volstaat om de kosten van het drukken en verspreiden te dekken. In 2021 was er een tekort van 1.400 euro.

UITGAVEN 2021

INKOMSTEN

Interdiocesaan Pastoraal Beraad
Guimardstraat 1, 1040 Brussel
www.ipbsite.be, ipb@interdio.be